

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Sulev. Regina Maria Nr.
18. Tipografia „Aradul”

INSURȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
presă publicitate.

Abonamente:

Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Blocul Oriental

Arad, 7 Aug.

Telegrame din sursă franceză, publicate sub diferite forme, ne aduc la cunoștință că Franța a luat inițiativa convocării unei conferințe a tuturor statelor orientale amice Aliților. Reuniunea va avea loc la Paris în toamna aceasta, iar Franța va fi nu numai inițiatrice și gazdă, dar și participantă în primul rând la rezultatul acestei conferințe.

Sub cuprinsul acesta laconic al telegramelor dela Paris, — dacă fondul lor se adevărește se ascunde un mare eveniment mondial, hotărât în ce privește restabilirea completă și definitivă a păcii în Europa.

O examinare a situației și a problemelor la ordinea zilei ne oferă posibilitatea să ne dăm seama de covârșitoarea importanță a acestui eveniment pentru istoria ultimilor ani.

Intrucât acțiunea de realizare a unei înțelgeri pe baze precise între Statele orientale deoparte, și aceste state și Franța de altă parte, atinge cele mai delicate chestiuni pe cari diplomația a evitat până azi a le adănci, este firesc să admitem că Franța a avut serioase motive pentru a lua această inițiativă, de succesul căreia se face ea însăși, prin propria ei voință, responsabilă în fața opiniei publice mondiale.

În primul rând, inițiativa Franței este consecința politice și economice deosebite de marea noastră Aliată dela preliminariile păcii și până în momentul de față, politică urmărită de toți bărbății de stat cari s'au perindat la conducerea Franței, geloși de prestigiul și forța patriei lor.

Din sforțile trase în ultimii ani în culisele diplomației mondiale și cari ascund în dosul lor negocieri jenușe și gesturi inegante de lipsă de lealitate și de necunoaștere a serviciilor aduse și a drepturilor fiecăruia, politica Franței apare cu un fir drept și luminos împletit în miezul tuturor chestiunilor cari formează problema supremației aliaților și a păstrării roadelor victoriei și drepturilor câștigate.

Mărturie la lumina zilei, politica Franței este aceea a respectării tratatelor și, în consecință, a instituirii de organisme politice capabile să asigure intangibilitatea convențiilor cari proclamă pacea europeană.

Inițiativa recentă luată de Franța face parte din acest program ferm, fără cotitură, din care diplomația franceză își face, pe cât se pare, un punct de onoare. Franța înțelege pe deplin adevărul că propria-i siguranță nu poate fi apărată decât cu prețul sforțurilor de a asigura și existența celorlalte țări din centrul și orientul european cu cari a sângerat împreună pentru aceiași mare cauză comună. Nu cu o reducere, ci cu o privire a aceluiași forțe cari au luptat alături, se poate menține câștigul atât de scump plătit al războiului.

Ideea de a convoca o conferință pentru o înțelegere între statele centrale și orientale, este mărețată prin îndrăzneala ei. În fața piedicilor serioase care se împotrivesc acestei realizări, Franța pune în cumpănă argumentul categoric al necesității inexcuzabile, în numele căreia speră că va birui toate dificultățile. Consultarea unui bloc central-

oriental din care să facă parte efectiv și republica franceză înseamnă, în adevăr soluționarea mecanică a tuturor problemelor politice europene. O constelație politică formată din statele baltice: Finlanda, Estonia, Lituania, apoi Polonia, România, Cehoslovacia, Jugoslavia și Grecia ar însemna o forță formidabilă care și-ar putea oricând impune voința, fie față de încercarea de realizare a planurilor bolșevice fie față de veleitățile de revanșă ale Germaniei și rămășițelor aliaților ei din timpul războiului. Acest formidabil instrument politic al cărui cuvânt ar fi hotărâtor în politica Europei ar deveni, dela început, un prețios instrument economic, care, prin configurația geografică a blocului, s'ar putea transforma într-o adevărată dictatură, suverană pe centrul și orientul european.

Nu este nevoie să cercetăm în mod prea amănunțit consecințele importante ale constituirii unei asemenea Alianțe. E destul că, odată cu proclamarea ei, urile amenințătoare vor amuți, iar încercările de a se turba pacea europeană nu se vor mai produce. Strânsă în cercul de fier al solidarității tuturor aceluia pe cari li unesc interese comune, Germania nu numai că nu va mai putea afișa atitudinea cari s'au însușit temeri, dar va fi silită să admită încheierea unui pact general de garanție, împotriva căruia nici Anglia nici ceilalți Aliați nu vor mai avea nimic de zis, întrucât se câștigă adevărata Germaniei.

Inițiativa Franței pentru adunarea unei Conferințe a statelor orientale îndreptățește presupunerea că politica europeană se află la o răspântie, iar spontaneitatea cu care se produce această inițiativă ne dă încredere că ea va fi încoronată de cel mai desăvârșit succes.

Prietenia cu Cehoslovacia

DI ION T. FLORESCU, deputat, fost ministru, care se află cu dna la Cărlăb, a fost primit de dl Masaryk, președintele republicii Cehoslovace, cu care s'a întreținut mai bine de o oră. Președintele republicii vecine, a spus cu acest prilej elogiul țării noastre, ale cărei eforturi spre consolidare, le apreciază.

Concertul Quartetului „Regina Maria”

Arad, 7 Aug.

Duminecă, în 9 August va avea loc în Palatul Cultural din localitate un concert de muzică, dat de excelentul quartet de coarde „Regina Maria” din care fac parte muzicienii Nottara, Popovici, Enacovic și Crainic.

Quartetul „Regina Maria” se prezintă acum, pentru prima dată, publicului ardelean. Înființat înainte cu câțiva ani, tânărul quartet are în urma sa o activitate uimitor de bogată. Un turneu în Cehoslovacia, i-a făcut un nume frumos în acea severă patrie a muzicii.

A avut de asemenea prilejul să cânte în fața maestrului Rose, care a avut pentru tânărul quartet bucurăstean cele mai calde elogi.

Astăzi quartetul „Regina Maria” este considerat, pe drept cuvânt, unul dintre cele mai emnente quartete din Europa, care în chestiuni muzicale a fost și va fi totdeauna în fruntea popoarelor lumii.

Duminecă seara vom putea aplauda la Palatul Cultural prestațiile Quartetului acestuia care este astăzi o mândrie a țării noastre.

Se vor executa piese din Beethoven Haydn, Schubert și Dimitrescu. Vom putea noi românii aradani să le facem, primirea pe care o merită ?!

Ziaristii sârbi în România

Au sosit la Orșova, cu un vapor sârbesc ziaristi din Belgrad Zagreb și alte localități din Serbia.

La debarcader au fost primiți de primpretorul din Lugoj, de primarul Orșovei și de celelalte autorități.

Consilierul legăției sârbești dl Pavlov, și domnul Flondor, consilier de legăție, dela ministerul de externe însoțesc pe excursioniști.

La debarcader au vorbit dl consilier Flondor, din partea ministerului de externe, și domnul Constantin Mille, din partea presei.

S'a servit ziaristilor sârbi un dejun în aer liber.

Dupăce ziaristii sârbi au vizitat insula Ada Kaleh, și orașul, au plecat spre Lugoj, iar de acolo, dupăce vor vizita minele dela Petroșani, vor trece prin Brașov, la Sibiu unde va avea loc conferința Micii Înțelegeri a Presei la 15 August.

Polonia a luat măsuri energice contra comuniștilor

BERLIN, 5. — Aflăm din Varșovia că din cauza înmulțirii actelor de teroare în orașe și la țară — mai ales în regiunile orientale unde agitația comunistă s'a mărit printre populația săracă, exploatarea și situația precară economică, ministrul de interne polon ar fi publicat măsuri energice împotriva tuturor revoluționarilor.

NOTE

Problema proprietății în Constituția României -- întregite

de Dr. VASILE COTRUȘ

Noua constituție a României, votată de Adunarea Națională Constituantă la 28 Martie 1923, cu scopul de a reglementa în chip unitar pentru o durată mai mare de timp, raporturile de drept public ale Statului român întregit — cu toată avalanșa de ură și de hăjocură ce a fost deslășuită asupra ei din partea partidelor de opoziție — a fost în stare totuși să rezolve în mod desăvârșit o parte foarte din cele mai importante probleme constituționale care agitău la acea dată viața publică a României, atât de victorios ieșită din războiu.

De rezolvarea grabnică și perfectă a acestor probleme atârână în mare măsură posibilitatea de îndrumare a noului Stat pe căile progresului economic precum și posibilitatea de câștigare a prestigiului și creditului politic, de care România avea atâta nevoie, mai ales la începutul consolidării sale și atunci când era în căutarea locului ei în se cuvenea în constelația politică a statelor din Europa de după război.

În rândul chestiunilor fundamentale ce au fost soluționate de către legiuitorul nostru Constituant și pe care ne propunem a le analiza în mod succint într-o serie de articole așa după cum ne este posibil a trata asemenea chestiuni în cuprinsul unui ziar, intră în primul rând dreptul de proprietate, ca unul care interesează în măsură așa de mare ființa omenescă) precum și întreaga ordine socială.

Dreptul de proprietate apare ca cel mai vechiu și mai puternic dintre drepturile reale, iar înflorirea și dezvoltarea acestui drept, precum și consolidarea lui, coincid în istoria proprietății cu deșteptarea și dezvoltarea sentimentelor individualiste ale o mului, cu triumful individualismului contra doctrinei colectiviste, sau chiar contra absolutismului ori tiraniei.

Omul este înzestrat de natură cu un puternic instinct de conservare, care îl stăpânește în tot cursul vieții sale. Dar în același timp el este înzestrat și cu o mare bază de sentiment de libertate și aspirație la independență. Pentruca în mijlocul acestor stări sufletice atât de naturale, individul să și poată petrece viața în tihnă, să se poată bucura în liniște de roadele libertății și de plăcerile independenței sale, el simte plăcerea nemărginită de a se fi înconjurat de o cantitate cât mai mare de bunuri, cari să i aparție; să fie „ale sale” și să i poată asigura satisfacerea necesităților de viață, sau une-ori chiar numai satisfacerea simpleror și mulțumiri.

Omul se simte mulțumit în viața sa, sau chiar fericit — când nu ne gădime bineînțeles la această fericire din punctul de vedere moral — atunci când el știe că uz

1) Cf. asupra acestei chestiuni „Conceptia modernă a dreptului de proprietate în Constituția României și a principalelor State din Europa” de Dr. Vasile Cotruș, Tip. Cosmos Oradea Mare 1925, unde chestiunea este dezvoltată pe larg.

lucru îi aparține și că acel lucru are tocmă calitățile de a-i satisface exigențele traiului său de toate zilele, evitându-i astfel neplăcerea de a-și mișcarea sau uneori chiar de a-și înstrăina libertatea sau independența sa în acest scop.

Goana și lupta pentru câștigarea proprietății apar astfel ca supremul ideal al omenilor, sau cel puțin al majorității imense a acestora. Iar dreptul de proprietate apare ca stimulul și ca resortul cel mai puternic al activității individuale, consecință directă a libertății.

Fără proprietatea individului, respectată și garantată de legiuitor, omul nu s'ar putea folosi de loc, sau în cazul cel mai bun, s'ar folosi în măsură foarte redusă de celelalte drepturi și libertăți, ce-i sunt recunoscute și garantate. Însăși libertatea individuală, care este unul din cele mai prețioase bunuri pământiești ale omului, ar fi iluzorie fără recunoașterea și garantarea dreptului de proprietate. Căci proprietatea privată modernă este considerată ca o condiție prealabilă a libertății ori ca o prelungire a acesteia, sau după spusa marelui sociolog și filosof francez Alfred Fouille: „proprietatea este libertatea făcută vizibilă”, prin urmare ea este concretizarea noțiunii abstracte de libertate.

În societățile civilizate cu populațiuni compacte proprietatea privată și liberă este de-a dreptul o necesitate economică și în sânul acelor societăți în care proprietatea individuală a existat, se pot admira minunile înfăptuite de aceasta.

Importanța proprietății individuale se vede în mod și mai luminoasă din următoarea frază a celebrului jurist-consult Portalis, luată din expunerea de motive la Codul Napoleon: „Omul prin faptul nașterii sale nu aduce cu sine decât trebuințe, fiind îngreuiat de grija conservării sale; el nu ar putea trăi fără să consume; el are prin urmare un drept natural asupra lucrurilor ce-i sunt necesare întreținerii sale. Dacă descoperim leagănul naștunilor, ne putem convinge că există proprietate, de când există oameni.”

Utilitatea și necesitatea proprietății private, care este una din coloanele puternice și indispensabile pe care se sprijină întregul edificiu al doctrinei liberale, este relevată și de domnul I. G. Duca, Ministru de Externe, în luminoasa și savanta expunere de care a făcut-o în 1923 la Institutul Social Român asupra „Doctrinii liberale” doctrină pe care o rezumă în următoarea frază lapidară: „Progresul sub orice formă în cadrul proprietății individuale.”

Respectul proprietății individuale în actualul stadiu al civilizației burgheze, în care se găsește statul român, unde capitalismul bancar și industrialismul nu și-au ajuns abogeu și unde prin urmare, nu poate fi încă vorba de o îndrumare sinceră spre socialism, apare astăzi, tot așa ca și în a doua jumătate a secolului al XIX, când sau

FOILETON

OCNAȘUL

Dimineața aceea a Paștilor, era plină de lumină caldă și de zănoană. Natura desmorțită răsărea înviorată de cântecul păsărilor și de viața nouă care da să încoltească.

Pe drumul care s'alegea din zăre, venia în spre sat oboșit și sovălnic, Toma al Marandei, cel care îmbătrânise în ocnă.

Când l'au ridicat din sat, pentru păcatul cel cu moartea pristanului, abia îi înflorea mustața, și acum se întorcea bătrân și frânt, cu capul alb ca neaua, cu fața năpădită de o barbă încălțită și tot albă, cu ochii slăbiți și gura stricată. Nu e puțin lucru să îți trăiești tot vacul tinereții, acolo la întuierul hrubelor de oare, fără bucuria iubirei și nici așteptarea unui copil, fără primăvară și speranțe!

Își împlinise osânda și acum îi dăse drumul, ca să-și vadă singura de cap.

Când s'a pomenit liber, pe ulițele pustii ale târgului de lângă ocnă, a cercat par'că să se simtă și el fericit, dar înfiorarea aceea slabă a fost numai o amăgire, căci vârsta și necazurile îi amorțiseră sufletul și-i mișcase trupul.

A fost mai mult o iluzie de trezire, cum

se înalță să zboare și păsările îmbătrânind în colivie când scapă afară.

Încotro s'o apuce dela ocnă, tocmai asupra sfintelor sârbești?

Toma nu cunoscuse în viața lui perdută decât ocnă. O singură amintire mai caldă îi venea așa ca de departe și-i adia dulce peste noaptea din sufletul lui, era amintirea copilăriei, și satul acela sărac și uitat, în numai știu care parte a lumii.

În nedumerirea momentelor aceluia, l'a ajuns dorul de casă și toți ai lui, pe cari nu-i mai văzuse de făcău.

Cu banii strănși în ocnă, s'a îmbrăcat și întrebând pe oameni s'a pus pe calea satului lui. A mers și el cum a putut, pe unde cu terenul, pe unde pe jos, că era tocmă din partea Pruteului, — până când s'a trezit în dimineața aceea caldă a Paștelui, pe drumul ce se alegea în zărea satului unde crescuse.

Venea așa oboșit și sovălnic, trist și fără nici o nădejde, ca întors pe alte tărâmuri. Ajunse mai mult îndreptat de trecători că el nu mai cunoștea locurile și drumurile, așa se schimbase.

Totul i se părea ȝters și searbăt, dealurile i se arătau joase și măncate de zănoană. Dar pădurea de stejari din capul satului? Șesul se întindea acum șmălos și uscat și satul desgolit și sărac, se arăta cu un cap tuns și slujit de boale.

Toma se oprește să se odihnească pe colacul fântanei dela poarta satului. Măsura cu ochii împrejurimile și nu îi venea să creadă că a crecut pe locurile acelea nimic numai era din ce apucase.

Deodată a crezut că a mimerit în altă parte, că și-o fi greșit drumul, dar toți cărbușii întâlniți l'au îndreptat într'acolo.

Satul era liniștit, fără nici o mișcare pe uliți, tușenie și adormire, în dogoarea aceea timpurie de soare cald.

Lumea oboșită dela taviere și sătulă, sta închisă în case și se odihnea.

Toma se acoala greu de pe colacul fântanei și se amăgește cu mersul așa prin ulițele mai mărginate ale satului, pe unde hoinărise el și se abeguse pe garduri în copilărie. Casele nu prea se schimbaseră, le recunoștea pe unele, tot joase cu geamuri rotunde cât palma și acoperișul de stuf. Ce rărite și bolnave i se păreau livezile.

Totul par'că tănjește și suferă.

Când a ajuns la răspântia din deal, vede ușa dela crâșma veche dată înlătură. Nici un om nu se arăta pe nickeri.

Namăi căte un băiețușăa drumul fluierând din gură și lăvărind câte o mână în mers.

Când se gădime și-și revalea casa bătrânească, cu nucul dela spate, i se luca sufletarea și i se tăiau picioarele.

În nedumerirea simțirilor cari îl stăpâneau nu știa cum să și întăreze mersul, rușinat și mișcat de amintirea trecutului, față cu bi-cismica lui de acum.

Ce greu îi venea să dea așa deodată cu ochii de casa lor, cu evocațiunea zilelor din tinerețe și a bucuriei perdate. În sovăirea aceasta de mers, el își pregătea sufletul și și primenea curajul.

Toma se puse pe atunci pe o bancă de dinaintea crâșmei. Scărânciobul din față, întârit și cârpit pe la polițe, sta nemșicat și gol în lumina soarelui. Trecutul cu veselia și horele de demult, cercă să i mai așăte pe o-nșă din înfrângerea și rușinea bătrânelor lui neașteptate.

Cum sta el acolo oboșit și îndurerat, vede venind albile un țaran bătrân, adus de șale, cu părul alb gădilind pământul în mers cu bățul.

— Hristos a înviat!

— Adevărat c'a înviat.

Bătrânii steteau acum amândoi tăcuți, pe lavița de dinaintea crâșmei.

Toma se nita așa pe faris la tovarășul celalt și nu știa cum să-i stăpânească adun-cinal din suflet. La urmă rușine vorba, cu vocea lui tremurată și dibuită:

— S'a profăcut lumea din sat.

Cea mai bună și eficientă Benzină ușoară și grea denaturată, Petrol, Motorină și Uleiuri de mașini

se pot cumpăra dela depozitul
Maxim I. Vulcu :: Arad
desfacerea produselor (1565)
Credit Minier, București.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilor Nr. 7.

Depozit de mărfuri din Transilvania și Bacica!

Reich B. Carol Fiul și Comp.

Arad, Bulev. Regina Maria No. 15. Telefon interurban: 649. :: Telegram-adresă: FABRICA DE FUNII REICH.

Confectionează: Mărfă de funii pentru gospodărie, sfare eclise, mreje, mreje intermediare pt. tenis, curele din cânăna pt. mașini, funii pt. plute. — Depozitate: Perdele, pânză pentru mușamale, pene netede și vârgate și pânzături impregnate contra ploii, pânzături pt. mstrate, saci pt. cereale și pânză de lut, pompe de incendiu, turturi și alte obiecte confectionate din in și iută. (1513)

Tășătorie de păr de cal.

Ioan Koo
engrosist în mărfuri textile
1528

Arad, Bulev. Regele Ferdinand.

De vânzare

o casă potrivită pentru fabrică, construită din beton armat. A-se adresa la: (1542)

in Strada Minervei Nr. 28.

Arhitecților și acelor cari clădesc!

Vizitați la Târgul de mostre în pavilionul depe locul de joc a Liceului, ferestra patentă Czeiler, care este cea mai perfectă ferestră a timpului de azi. (1583)

Fabrică de tâmplărie Czeiler și Szathmáry :: Arad.

No. 41/ex.—1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor jud. resc. prin aceasta publică, că în urma deciziei al judecătoriei de pace Nădlac No. G. 671/1925 în favorul v. d. lui Ioan Gresko pentru estradarea mobililor și accesorii, se decide termen de licitațiune pe ziua de 10 August 1925 la orele 4 d. m. la fața locului publică: 1 iapă de circa 10 ani cu mână 3 luni, prețuită total în 15.000.

Nădlac, la 25 Iulie 1925. (1502) SAMUILA SZINAK, del. executor.

I. Grallert și Fiul

ARAD, Bul. Reg. Maria 8. :: Fondat în 1867. :: Cele mai fine giurverii, oroloage elvețiene pt. bărbați și femei, efecte din argint și alpaca pentru uzare sau decor. (1556)

Repareri de oroloage și bijuterii

Descalificați cumăra BUN! BINE! și EFTIN! vizitați recunoscută prăvălie de modă alui SZÜCS in Arad, viz-avis cu gara tramvaiului Podgoria. — Cămăși bărbătești din zebr, în diferite culori, cu cravate dela 230 Lei până la cele mai bune calități, pantaloni bărbătești dela 85 Lei, ciorapi femecești 33 Lei, flori dela 65 Lei, voale dela 95 Lei în sus, ciorapi de mătăsă în diferite culori 195 Lei. Dăți atențiune firmelor! (1527)

No. 40/1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor jud. resc. prin aceasta publică, că în urma deciziei al judecătoriei de pace Nădlac No. G. 670/1925 în favorul v. d. lui Ioan Gresko născ. Smeresnyak pentru estradarea a 5 porci, sau 12.500 Lei capital și accesorii, se decide termen de licitațiune pe ziua de 10 August 1925 la orele 4 d. m. la fața locului salaș, unde se vor vinde la licitațiune publică: 1 vacă galbină 6—7 ani, 1 scroafă 1 1/2 ani, 1 porc, 1 plug de fier, 1 iapă sură 12—13 ani, și 1 cal armașar de 2 ani, prețuite total în Lei 23.200.

Năplac, la 25 Iulie 1925. (1593) SAMUILA SZINAK, del. executor.

No. 1055—1925.

Publicațiune de licitație

Să aduce la cunoștință publică, că dreptul de vânatoare asupra teritoriului comunelor de mai jos, se va da în arândă prin licitație publică ce se va ținea la

Sebiș în ziua de 27 August la orele 9 a. m.
Cherțiș în ziua de 27 August la orele 15 d. m.
Govoșdia în ziua de 28 August la orele 13 d. m.
Berindia în ziua de 28 August la orele 10 a. m.
Cociuba în ziua de 28 August la orele 8 a. m.

pe un interval de 10 ani consecutivi al comunei Sebiș dela 31 Decembrie 1925 până la 31 August 1935, al comunei Cherțiș dela 14 August 1925 până la 31 Aug. 1935, al comunei Govoșdia dela 31 Decembrie 1925 până la 31 August 1925, al comunei Berindia dela 1 August 1925 până la 31 August 1935, al com. Cociuba dela 1 August 1925 până la 31 August 1925.

Prețul de strigare la Sebiș 500 Lei, la Cherțiș 300 Lei, la Govoșdia 150 Lei, la Berindia 150 Lei, la Cociuba 30 Lei

Licitația se va ținea în conformitate cu art 72—83 al contabilității publice și conform legii pentru protecția vânătorului și reglementarea vânătoarei.

Condițiunile de licitație cerute de legea pentru protecția vânătorului se pot vedea în biroul notarial din Sebiș sub durata orelor de serviciu. Sebiș, la 25 Iulie 1925.

Notar: V. CABA.

De inchiriat

in Șega o casă cu o vie frumoasă pe durata de 2 ani. Totacolo e de vânzare o mașină de cusut și o presă de struguri. Adresa la biroul „FORTUNA” Strada Consistorului (Batthányi-u.) 31. (1608)

pus bazele vieții noastre constituționale prin Constituția dela 1866, — ca o supremă necesitate pentru conservarea vieții noastre de stat și pentru bunăstarea și progresul societății noastre în genere.

Să urmărim deci, în scurt, modul în care legiuitorul nostru constituit a lăteles să înscrie în constituție și să garanteze dreptul de proprietate, caruia i a dat un loc atât de important la rândul drepturilor individuale, determinate și garantate în articolele ce formează titlul II al Constituției. Să urmărim deci, în Nra! viitor evoluția ideii de proprietate.)

*) „Tribuna Nouă” a reușit să obțină colaborarea dlui dr. Vasile Cotrus, profesor la Academia de Drept din Oradea-Mare.

Distinsul nostru colaborator, interpretator al daturilor pe cari orice bun român le are, în sfera sa de ocupațiuni, ca să contribuie la luminarea poporului în acest colț de țară, ne trimite următoarea scrisoare:

Domnule Director!
In actualele împrejurări, când prin acordarea sufragiului universal, masele populare au fost chemate la viața publică, prima și cea mai de căpetenie datorie a noastră a cărturarilor este, să contribuim în cea mai largă măsură la educațiunea cetățenească a poporului.

Acastă educațiune se face în primul rând printr-o vulgarizare cât mai întinsă a cunoștințelor asupra legii fundamentale, care guvernează actualmente raporturile de drept public din statul român întregit.

Bazat pe aceste considerațiuni, am o noare a Vă anunța că mi încep colaborarea la valorosul Dv. ziar printr-o serie de articole, privitoare la soluțiunile mai de seamă pe care le-au primit diferitele probleme de ordin constituțional prin constitutiunea României întregite, votată la 28 Martie 1923.

In acest mod so'ot, că voi putea și eu contribui cu ceva la opera națională și cetățenească, pe care Dv. o îndeplinești cu atâta abnegațiune și devotament.

Primiți vă rog, Domnule Director, asigurarea deosebită lui respect ce vă port. Oradea Mare, la 3 August 1925.

Dr. Vasile Cotrus.

Minoritățile și Statul român

Citim în „Viitorul”: Unele ziare minoritare, atât cele maghiare din Ardeal cât și unele românești din Capitală, polemizează de câte-va zile și scriu articole întregi, luând drept pretext o pretinsă declarațiune a d-lui ministru de finanțe Vintilă Brătianu, căruia i se atribuie cuvintele: „Minoritățile sunt dușmane ale Statului român.”

Pornind dela această falsă afirmațiune, unele ziare maghiare vorbesc despre „politica de exterminare a minorităților” pe care ar fi practicând-o guvernul și partidul liberal.

Am desamintit imediat această pretinsă declarațiune, afirmând categoric că d-l ministru de finanțe nu a rostit nici un pteasă vorbească aceste cuvinte.

Dar de oare această polemică nu încețază și cei cari denigrează țara noastră în mod sistematic găseasc și acest pretext pentru a induce în eroare opinia publică din țară și din străinătate, precizăm din nou.

Față de acele minorități etnice cari înțeleg să se devalte culturalicește și economicicește în cadrele Statului român, partidul liberal, — a declarat-o în atâtea rânduri, — nu poate avea decât o politică frățească și binevoitoare, considerându-le drept elemente de progres și propășire în Stat.

Față însă de acele elemente minoritare cari duc o acțiune iredentistă și centrifugă, cari nu se pot adapta la ideea unității Statului român și privesc necontenit peste granițe, — este evident că nici un român nu poate avea decât o atitudine de nelăcredere și nu le poate considera decât ca dușmane ale Statului român.

Creдем că nici un echivoc numai poate subesta.

— Puțini au rămas din cei de demult.
— Mor oamenii, că de, o viață au de trăit
— Ehei, câți s'au dus!
— Da... era unul Lisandru feciorul Ruvaudrei...
— Apoi eu sânt.
— Da? — ai îmbătrânit?
— Da de unde mă cunoști?
— Apoi eu sânt Toma al Marau dei...
— Aha! — Te-ai trecut rău și d'ia.
— Cu năpasta ceas, știu, când au găsit pe Pristav mort...
— Da — păcate de tras. Eu am scăpat atunci, c'a dat mama parale jaudar mului.
— Pe mine m'au îngropat de viu.
— Păcate de tras, cum îi scris pe semne omului...
— Șacum m'am întors sărac și fără putere.
— Nici noi s'am mai dat înainte, degeaba cu toată munca, nu mai știu cum e bine.

— Da, soră mea Ileana mai trăește?
— Ileana? — a murit de mult.
— N'a lăsat copii?
— Ba a lăsat, dar nu s'a ales nimica de ei: unul a murit în oaste, fata Marița, muște la oraș, ș'un copil mai mic. Mitruș, s'a prăpădit.
— A-zi? mare pradă! Eu numai de

O vizită la Policlinica din Arad

Arad, 7 Aug.

Policlinicile din România se datoresc inițiativei celebrului savant Cantacuzino care angajase o luptă dărză împotriva răspândirii bolilor sexuale și veacrice. Bolnavii sunt curăți gratis și statul cu un gest nobil a luat asupra lui sarcina de a furnisa pentru Institutul leacurilor în mod gratuit.

Organizația policlinicilor este unitară în tot cuprinsul țării. Orașele mari și centrele județelor sunt dotate cu policlinici. E de notat sacrificiile imense ale statului, care urmând exemplul statelor din Occident a făcut eforturi uriașe pentru a opăci răul. In Belgia acțiunea de stărpire a bolilor venereice și sexuale se face printr-o abilită propagandă la ste și în orașe, prin afișele colate pe pereții vagoanelor și a edificior publice, întreprinzând publicul despre simptomele boalei la început și măsurile de luat pentru vindicarea lor. Dar să revenim la policlinica din Arad. In policlinica din Arad pacienții sunt minuțios examinați de medici de tagmă, nu numai clinicice adică exteriorul corpului ci și interiorul lui este obiectul unei examinări conște. Se face analiza sângelui, examinarea esretelor și secretelor corpului.

In atribuțiile policlinicilor cade și organizarea anchetelor sanitare atât în interiorul orașului, cât și în împrejurimile lui menite să descopere cuiburile clandestine de contagiune și prostituiții și să le denunte autorităților competente. Nu găsim cuvinte destul de elocințe pentru a accentua însemnătatea policlinicilor pentru sănătatea publică! Aceasta este o măsură democratică menită să câștige recunoștința și gratitudinea acelor cari au răcit, sau răul i-a pândit pe neașteptate, pe cărările tumultuoase și subrede ale vieții. Intelctualii dela sate sunt chemați să vie în ajutorul medicilor, să lumineze poporul despre răul mare ce-l face ascundându și boala și contagiând aldesorii s'ul întreg.

Directorul policlinicilor este iscusitul și cunoscutul medic ș-f Dl Dr. D. Memete, în absența lui am fost primit de devotatul și tinărul medic al policlinicilor Dl Dr. Teșici. Dl Doctor Teșici este elevul marilor savanți, profesorii Brocq, Saboureau și Levaditi, savantul român, directorul Institutului Pasteur, din Paris cari de mai mulți ani lucrează împreună cu Dl Nicolau la un nou medicament pentru învingerea sifilisului și care are să ne rezerveze mari surprize. Cu gentilită s'a pus la dispoziția mea Drul Teșici și m'a rugat să rămân și să mă conving în ce mod înțeleg ei a se achita de nobila lor misiune. Institutul policlinic dispune de o sală de așteptare, una de ordonare și un laboratoriu. In sala de așteptare văd bărbați și femei. In privirea lor duse pa'că s'ar zugrăvi groaza și suferințele. Ușa cea mare a salii de operați se deschide, doctorul iese și în uras lui se străcoră ca niște pușgași gloata de oameni suferinzi și disperați.

Numărul mare a noilor îmbolnăviți ne pune pe griji, îmi spune Doctorul, închizând din nou ușa. M'am îmbrăcat într-o mantie de dril alb și asist la examinarea bolnavilor. După o tăcere prea lungă și atroce, Doctorul iese în cuvântul.

De ce te plângi?
Sufăr de căiva timp de durere de cap și seara când mă culc mă apucă durerile în întreaga osătură a s'orului, îndosebi picioarele. Of, Dle. Doctor! Credeți mi Dle Doctor am venit la Dvoastră ca la acei cari au harul lui Dumnezeu și au să nu vădece. Dle Doctor numai su'ot om pe picioarele mele!

Vezi, îmi spune Drul, arătând pe niște pete de culoarea sramei pe frunte și pe corp, astea sunt semnele specifice ale sifilisului.

Se'ntoarce spre bolnav ș'îl întrebă: De când ai pete pe corp!

mama am aflat când a murit, mi-a trimis popa hărtie...
— A murit cu inima arsă, săraea.
— Da alde Sandu... Neacșu... ceta a Gavriloi...
— S'au dus cu toții, nu le-au rămas decât numele și copiii...
Fața lui Toma întunecată un moment, se deschide deodată de o lumină palidă și tristă.

— Da Vasilița?
— Ce nu știi? — După ce a văzut că nu mai are de ce aștepta s'a măritat cu Murdare Hurmuz, știi ceta...
— Aha...
— Da s'a ales rău. Mardare bea până în bună și și bătea muerca...
Vasilița a murit dintr'o facere, lovită de ei.

Risipa acersta de amintiri îndepărtate, îl năpădea ca o prăbușire de maluri cari se surpă și-l amenință. In jurul lui s'ă făcea tot mai gol și mai urit, ca într'un pustiu care năpustise tot ce i-a fost drag și cunoscut pe vremuri.

Toma se trăgea cu mintea din această ruină și înstrăinare, ca în căutarea unui colț de mântuire, unde să scape de coplesirea paraginei dimprejur.
— Da casa noastră?
— După moartea bătrânei, a rămas puște. Pe urmă s'a năruit, până când s'a asăruit una cu pământul. Acum e loc de

Anchetele noastre

De vre-o patru săptămăni, să fie spus de iertare nu m'as plânge de asta, însă capul și picioarele Dumule Doftor!

Chiar aici re-ida pericolul sifilisului, continuă Doctorul, bolnavul nu și dă seama de situația lui morbidă și prin urmare contagiază întregul său enturaj. S'a ivit cazul că începând dela soți, copiii, rudele chine și prietenii familiei, un mic labor de intință a stat sub cură la noi.

Și Dl Dr. Teșici să-mi explice: reacțiunea Wasserman constată prezența sifirochetelor în sânge. Cura se face cu salvarsan sau cu bismut, acest din urmă a creat o britate distinsului nostru compatriot Drul Levaditi. Bismutul nu este deloc dureros se infiltrează în corp cu facilită și nu cauzează turburări interne. După două-trei injecții simptomele exterioare ale sifilisului dispar și bolnavul se bucură de o bunăstare generală.

Revistele medicale ne aduc vestea din Paris, că Drul Levaditi a prezentat la Academia de medicină un nou compus chimic pentru vindicarea sifilisului. O injecție de o ajuns dea acest medicament pentrua simptomele exterioare ale sifilisului să dispară. Acest medicament are un efect tonic așa încât bolnavii se ingrașă binisor pe timpul curei.

Drul Teșici a mai binevoit să-mi arate bolnavii de bienoragie și curarea lor după ultimile descoperiri ale științei medicale. E interesat de notat, că aici își găseac leacul și întremarea și bolnavii cari suferă de malarie. Tinerul doctor îi curează pe lângă chinină cu Salvarsan și a obținut rezultate excelente încât bolnavii după două-trei săptămăni de cură sănătoși comlect și cu zămbetul pe gură s'au întors la vetele lor. In timpul războiului muși au contractat boavenice și sexuale și toți acești neluminați de veninul ce l poartă au ajutat la îmbolnăvirea și descompunerea satelor. Sănătatea satelor românești de care depinde soarta națiunii e periclitată. Exemplele de acest soi u abondă în județul Arad și în mod imptuos datorită bunului cetățean este să străvească în focarul lui răul până ce nu i prăzârziu.

Salvator Brădeanu.

Imprumutul cultural al României

GENEVA, 4. — Comisiunea Internațională de cooperare intelectuală a examinat propunerea a d-lui Sextil Pușcariu, care i s'ăsesse remisă de a cinea adunare a Ligii Naționale și care viza instituirea unui imprumut internațional, sub controlul Ligii Naționale în vederea desvoltării intelectuală a statelor membre în Ligă. Această propunere a fost expusă de dl Cantacuzino, prezentantul guvernului român. Comisiunea a luat în această p'ivintă o hotărâre exprimând simpatia sa pentru ideea propusă și hotărând continuarea studiilor pentru realizarea proiectului.

Comisiunea a ales apoi ca corespondenți următoarele trei personalități: profesorul Emil Racoviță din România, profesorul K. Lab din Cehoslovacia și profesorul H. Ho Tsing din China.

In privința sforțurilor întreprinse pentru rectificarea erorile de fapt care s'ar putea găsi în manualele de geografie și de istorie, care p în prezența lor contribuie la îngrijirea unor prejudecăți mutuale, comisiunea a adoptat o rezoluție propusă de d' Casares. Această rezoluție însă în mod formal afară din cauză aprecierile subiective, nămgnește a indica o procedură pentru rectificarea erorilor de fapt.

șert acolo, fără gard și nici umă c'a fost gospodărie pe local acela.
— Da, nuci dela apate, știi?
— S'a uscat de mult...
— Numai e nuci acolo?
— Nu.
— Și nici via din fund?
— Nu.

Toma își aduce mâna la frunte, ca să șterzeze capul greu și înfierbântat și apuzice ca trezit dintr'o buimăcălie:
— Ce mai caut atunci aici?
— S'a priment lumea cu totul. Numai cunoști nimica din ce a fost, s'au prefăcut și oamenii și lucrurile.

— Eu mă întorc atunci la ocnă, acolo am prieteni vechi, oameni necăjiți și năpustuiți ca și mine, cari plângeau când m'au văzut că plec. Aici nu mă mai așteaptă nimeni.

Soarele cald și dulce de primăvară, se ridicase în prânzul cel mare, când Toma cel îmbătrânit în ocnă, își trăg a mers obosit și șovălnic și se îndepărta de sat ca să se piardă în lumina drumului cari s'alegea în zare.

Calătorul înstrăinat și trist, făcea semne din mâini și vorbea singur în mers:
— Ce să mai caut eu în sat? Pe aici numai cunosoc pe nimeni... Mă întorc iar la ocnă...

Cât mai am par'că de trăit!...

ION ADAM.

Inlocuirea centralei telefonice

Arad, 7 Aug.

Cu prilejul vizitei ce a făcut orașului nostru, dl general Văitoianu, ministrul comunicațiilor, a vizitat instalațiunile centralei telefonice din orașul nostru.

Rezultatul acestei vizite este îmbucurător pentru populația Aradului și în special pentru comercianți, industriași, financiarți, profesioniști și în general pentru toți aceia cari în ocupațiile lor zilnice au nevoie de serviciile telefonului.

Dându-și seama de starea extrem de defectuoasă a vechilor piese ale centralei și asigurându-se că ele nu mai pot fi supuse nici unei reparațiuni, dl ministru Văitoianu a hotărât înlocuirea completă a centralei

telefonice cu instalațiuni noi de tipul cel mai modern.

În acest scop, dl ministru al comunicațiilor, a însărcinat pe dirigintele oficiului local al P. T. T. dl Butzan să întocmească un raport pe baza căruia să dispună acordarea creditului necesar pentru începerea imediată a lucrărilor de înlocuire.

Gestul dlui ministru Văitoianu de a destina din stabelele posibilități bugetare suma necesară pentru înlocuirea unei întregi centrale telefonice, denotă solicitudinea și interesul pe care ministrul comunicațiilor îl poartă orașului nostru.

Specula la Arad

Un cititor revoltat de specula care se practică în orașul nostru plin de oaspeți, de către comercianții a căror lăcomie n'are margini, ni se plânge că ieri, la restaurantul chioscului din Parcul Eminescu a fost victima unei adevărate jefuirii.

A plătit atunci, la acest restaurant, 100 de lei o sticlă de vin inferior, 50 de lei o înghețată și 27 de lei un sifon (sodă)!

Atragem atenția autorităților asupra acestui caz de jaf nerușinat.

Examenale funcționariilor

Eri s'a ținut la Prefectură și la Primărie examenele în scris ale diurniștilor. Examenale orale încep luni. La Prefectură examenale s'au ținut în sala cea mare. În total s'au prezentat 55 de diurniști și diurniste. Examinarea orală se face din limba română, istoria românilor, geografia României și matematică.

Școala Politehnică din București la Arad

Joi 6 August absolvenții din anul acesta ai Școlii Politehnice din București, în număr de peste 40 sub conducerea dior profesori Băiatu și Stănescu, au sosit în orașul nostru venind din Reșița prin Timișoara.

Înainte de amiază au vizitat uzinele „Astra” unde au fost primiți de dl inginer Petrescu, director al instituției. Masa dela amiază au luat o la cantina fabricii.

După-amiază au vizitat uzina de electricitate și Calca ferată electrică fiind primiți de dl director General Mateescu; explicațiunile tehnice le-au fost date de domniul ingineri Butiereu și Șubănescu.

Spre seară s'a vizitat Târgul de Mostre, unde și-au putut face o idee generală de diversitate și puterea industriei românești din toate ținuturile țării.

La ora 8 jum. s'a oferit o masă colegială la restaurantul din Parcul Eminescu de către Direcțiunea Căii ferate electrice. Dl inginer Mateescu, într-o scurtă cuvântare, felicitând pe noii ingineri i-a îndemnat cu însufletire să-și pună ca țel al vieții lor ideea naționalizării reale a industriei țării.

Aviz oaspeților

Oaspeții, cari au mai vizitat și altădată Aradul s'au putut convinge de sacrificiile făcute de noua direcțiune a hotelului „Crucă Albă”. A fost renovat cu o intrare luxoasă și modernă, reparațiuni radicale au fost făcute în interior și un mobilier nou și elegant împodobește camerele a căror zidărie a fost reînnoită.

Toate aceste transformări se datoră sacrificiilor făcute de către d. Popoșiu, cunoscutul antreprenor a acestui hotel.

Sport

Azi au apărut placatele delicate a Soc. sportive ATE ca să vestească serbarea celui mai mobil sport bărbătesc. În dimensiunile ei marea serbare sportivă e aranjată și în memoria fondatorului Soc. ATE Alexandru Nagy! La aceasta serbare sportivă, va lua parte KASE din Bistrița și Cluj, Haggibor, NAC și trupele cele mai bune bărbătești și femeiești a Soc. ATE, cu exercițiile libere buzdugan, bețe din lemn etc. mai departe pe rețizate ca cal, drug fix, paralele. Va face o senzație exercițiile trupelor femeiești pe paralele și drug fix. Aceasta serbare sportivă se va aranja în 9, Duminică și în 10 luna crt. cu începerea la orele 9 în Teatrul de vară. Bilete se primesc pe preț de lei: 60, 50, 40, 30, 20 și 10 la Biroul Central al Târgului de Mostre. 1612

Tratatul comercial între Turcia și România

Constanța, 3. — Ziarul Vatan crede a ști că la însoțirea dlui Fiality din București, se va încheia un tratat comercial român-turc. Cu această ocazie se va discuta și asupra obiectelor ridicate de turci în timpul războiului, din România.

Reorganizarea armatei sovietice

Riga, 4. — Consiliul suprem militar al Uniunii republicurilor sovietice rus-ști, a hotărât reorganizarea armatei roșii și a comandamentelor superioare.

După proiectul întocmit de consiliul suprem, serviciul militar în Rusia va fi obligatoriu pentru toți locuitorii valizi între 18 și 52 de ani.

Serviciul activ-permanent va fi de 2 ani în infanterie, 3 ani în trupele speciale și 4 ani la marină.

Se va mări efectivul actualilor unități și în special al aviației — prin înființarea de noi escadrole de aeroplane.

Comisarșitul apărării naționale, a fost autorizat să aducă la îndeplinire proiectul de reorganizare a armatei roșii, întocmit de consiliul suprem militar.

Fabrica de împletituri și tricotați. (Arad) Koto- es Kosozovoyar. 1) Str. Pușcașilor (Lovesz-ucca) Nr. 4.

Și întreprinderea aceasta mare a Aradului ia parte la Târgul de Mostre, cu colecțiune minunată de articole, fabricate de ea Desvolțarea acestei fabrici în proporții din zi în zi tot mai mari. Fabrica a fost în 1917 fondată cu un capital social de 15 milioane lei și azi lucrează cu peste 600 muncitori. În București ține un depozit separat. Confecțiunează orice fel de mărfuri de împletituri și tricotați, care prin buna, durabilitatea cu bunul gust de confecționare în câțiva ani și-a câștigat întreaga piață României Mari. Având la sazele vechiului regat, cât și în orașele Transilvaniei, peste tot se află articlii acestei fabrici Aradane. Mărfurile puse la expoziție, fac o mare senzație, cu aranjarea lor artistică. Nr. 1607

Conflicte sângeroase din cauza urcării prețurilor alimentelor

BERLIN, 5. — În satul calabrez San-Giovanno s'a produs o cocnire între poliție și populația învârsnată din cauza urcării prețurilor alimentelor; au fost urise 14 persoane și 15 rănite.

A fost nevoie să se aducă întârzi din Corenza.

Scheletele din Str. Deceanu 17. În Str. Deceanu 17, cu prilejul unor săpături, s'au aflat, la adâncime de doi metri, trei schelete aşezate lângă oltă.

Unii spun că pe acel loc ar fi existat pe vremuri un cimitir.

A fost sesizată Poliția.

Birjarul Pavel Ivanov, însoțit de individul Teodor Petrovici, ambii în stare de ebrietate au provocat scandal în Restaurantul „Căminul” atăcând pe lautarul Lingurar Toni căruia i au spart vioara.

A intervenit agentul Arva care i-a condus pe scandalagii la Prefectura Poliției, unde li s'au dat acte de dare în judecată pentru beție și scandal public.

În Cinematograful Malul Mureșului la dorința publică Sămbătă omnia o zi Florica din Ghimes piesă populară în 5 acte. Ca adaus la acest program va rula o mai nouă revistă de modă din Paris și Chaplin ca îngrijitor de bolnavi burlesc.

Începerea la orele 9¹/₂ precis.

Cronica teatrală

„Finul Coniței”

În Oradea-Mare, cetatea petrecerilor groșilor și husarilor maghiari de pe vremuri, cultura românească își câștigă acum un teren din ce în ce mai prielnic. Câteva societăți culturale întrețin o activitate febrilă. E o adevărată emulație, din care publicul românesc n'are decât de câștigat. E laudabil că într'un centru maghiar ca Oradea-Mare, cu puternice tradiții de cultură maghiară, se găsească destule elemente muncitoare cari să opună un scut de aramă sulțelor minoritare.

Deoarece ideea teatrului de Vest n'a putut să se realizeze, câțiva oameni de muncă din Oradea Mare au format o trupă teatrală care reprezintă din când în când piese alese și bine studiate. Trupa își dă reprezentațiile sub conducerea neobositului deputat A. Negulescu și a înțelegătorului inspector dl Ștefan Mărcuș.

Trupa aceasta de diletanți a dat Joi seara (6 August) o reprezentație în sala Teatrului orașenească cu hilaranta comedie „Finul Coniței”.

Trupa s'a prezentat cât se poate de bine și chiar mai bine decât ne-am așteptat.

Rolul dnei Masolin a fost interpretat de dra Dorina Doicescu, un element de mare talent și care va culege succese răsunătoare mai târziu. la rolul de față a dat dovadă de simț artistic.

Dna Mărioara P. Vangă, în rolul dnei Chandore și mai cu seamă în al dnei Lambrisset, ne-a apărut stăpână pe jocul de scenă și a făcut adevărate creații de artă.

Dl căpitan Petre Andreescu, în rolul colonelului de Servan, s'a dovedit un artist cu experiență veche, iar dnii P. tre Vangă (Rolart Lambrisset), L. Iosifescu (Leon Marjolîn), A. Sorescu (Pinchon), George A. Petre (Brichoux) și Aurel Dinu (servitorul), artiști de prima mână, au făcut deliciul publicului, care s'a prezentat în număr foarte mare și a răs și a aplaudat șgomotos, chiar și la scena deschisă.

Spectacolul a fost la un nivel superior și trupa de diletanți din Oradea merită toate laudele.

Consolidarea unor linii ferate din județ

Arad, 7 August.

În timpul șederii dlui general Văitoianu, ministrul comunicațiilor, în orașul nostru, s'a prezentat la dsa o delegațiune de locuitori din plășile Șebis și Halmăgiu în frunte cu dl dr. Groza, deputat.

Delegațiunea a sărat dlui ministru Văitoianu neajunsurile pe cari le îndură locuitorii din regiunea mai sus amintită din cauza vițezii reduse cu cari circulă trenurile prin a ceea ce plăș: pierderi de vreme păgubitoare și piedici serioase transporturilor de mărfuri. Delegațiunea a rugat pe dl ministru

Văitoianu să facă tot ce-i va sta în putință pentru îndreptarea răului.

Dl general Văitoianu a ascultat cu atenție plângerea delegației și, convins de dreptătea cauzii locuitorilor din plășile Șebis și Halmăgiu a dispus ca regionala cfr. să înceapă cât mai neîntârziat lucrările de consolidare a liniei ferate prin acelea localități pentru-ca trenurile să poată circula cu viteză normale.

Delegația a mulțumit dlui ministru Văitoianu pentru atențiunea și interesul ce l poartă buceștirii economice a județului nostru.

INFORMAȚIUNI

Inspecție ministerială

Dl general Mosoiu, ministru de lucrări publice a plecat sora a inspecția școlilor din județele B. hor, Sălaj, Solnoc-Dobocă, Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Maramureș.

Concertul Quartetului „Regina Maria”

Duminică în 9 August va avea loc în Palatul Cultural din localitate Concertul Quartetului de coarde „Regina Maria”, cu următorul program:

1. Beethoven: Quartet op. 18.
 2. Haydn: Lerchen quartet.
 3. Schubert: Der Tod u. das Mädchen.
 4. Dimitrescu: Quartet.
- Începutul la orele 9 seara.
- Bilete se vând în întreg cursul zilei la Chioscul de bilete al Târgului de Mostre iar seara la cassă.

Dl. Dr. Ioan Lupas,

profesor la Universitatea din Cluj, membru al Academiei Române și delegat al Sfatului Sinod al conferința religioasă din Stockholm, va ține Duminică 9 August în cadrul cercului cultural „Băile Lipova” o prelegere despre „Miscarea religioasă mondială de astăzi”

Dl Profesor Lupas va pleca la Stockholm Luni, în 10 l. c. și se va reîntoarce la 25 l. c. pentru a-și relua cura la băile Lipova. 1605.

Concentrările din toamnă

Oamenii de trupă cari vor fi chemați la concentrările de instrucție în toamna anului acesta sunt acei pe cari i-am sărat în notele noastre, precedente. În scurt: sunt acei din contingentul 1920, cari n'au executat efectiv concentrarea din anul 1924; sunt acei din contingentul 1921 cari fac parte din unitățile de mobilizare (companii, escadroane, baterii, batalioane, divizioane și regiment); sunt călărășii (roșiorii) cu schimbul din contingentul 1922, cu cari lor.

De asemenea, vor fi concentrați și ofițerii de rezervă. Dispenșele, amănările și scutițiile de concentrare sunt aceleși dela concentrarea din vara acestui an.

Fiecare categorie — oameni de trupă și ofițerii de rezervă — să se intereseze în unitățile cărora aparțin.

Consiliul de miniștri

Membrii guvernului s'au întrunit în consiliu sub președinția dlui Ion I. C. Brătianu.

S'a decis ca alegerea pentru Camerele Agricole să nu suferă nici o amănare. Ele se vor ține deci la 25 August, data când au fost anunțate.

Dl Tancred Constantinescu, ministrul industriei, a prezintă consiliului care l'a admis, jurnalul pentru constituirea unei societăți românești de construcție de avioane. Sediul acestei societăți va fi la București, iar fabricile ei vor fi instalate lângă Brașov.

Capitalul acestei societăți — 120 milioane — a fost subscris după cum urmează: 40 milioane grupurile franceze Lorraine Dietrich și Bleriot, 40 milioane Statul nostru, 25 milioane bănele particulare din țară.

Comunerea consiliului de administrație care de altminteri ca și constituirea Societății se fac pe baza legi comercializării care asigură conducerea și preponderanța capitalului și elementului românesc, vor intra: 2 reprezentanți ai statului, 2 reprezentanți ai creditului industrial și al băncilor particulare, 3 reprezentanți ai soc. Astra și 2 reprezentanți ai grupurilor franceze. Directorul general va fi român. Ministrul de războiu va avea un comisar al său în conducerea Societății.

Ministerul asigură pentru primii 5 ani comanda a 100 avioane iar pentru alți 5 ani 50 avioane, urmând ca după acest interval societatea să rămână o instituție privată.

Societatea are obligația ca într'una an să construiască uzina care să fabrice scheletul aparatelor, iar în 2 ani să se construiască uzina de motoare.

Consiliul a admis creditele necesare pentru cumpărarea de grâu și porumb de sămânță pentru populația basarabeană din regiunile bătute de secetă.

S'a aprobat de asemenea un credit de 30 milioane lei pentru plata măsurătorilor agricole.

Consiliul a examinat apoi chestiunea agitațiilor antisemite, luându-se o serie de măsuri pentru asigurarea liniștii.

Consiliul viitor se va ține la 19 August. La orele 1 și jumătate consiliul a luat sfârșit.

Cronica muzicală

Concertul Filarmoniceii din Arad.

După concertul societății filarmonice din Cluj, a urmat Joi seara la Palatul Cultural concertul societății filarmonice din Arad. Orchestra s'a prezentat complet cu un program bine ales.

Rapsodia română de Enescu a des'ls programul? Compoziția în sine este dovada cea mai puternică că artiștii noștri au talent și puterea care caracterizează operele celebrilor artiști contemporani. Aci predomină cultura muzicală. Motivele noastre naționale și-au găsit măestrul care le-a prins fără șovăială și le-a dat expresiunea clasică cu țara cunoscutelor vame ale idealistilor modernști. Enescu ne pune individualitatea sa, și de aceea s'a plecat înaintea valorii lui lumea muzicală din străinătate.

Societatea filarmonică din Arad, sub conducerea dirigentului Gellert s'a achitat cu cinste de angajamentul pe care și l'a luat.

Concertul Sibemoll minor de Tschaiokowsky a fost cântat de către dna Elisabeta Cotrus, elevă a maestrului Sibianu, afirmându-se și cu această ocaziune ca o pianistă de cunoscute calități. Artiștii înțeleg subtilitatea compozițiilor de acest gen. Interpretarea accentuată ne apropie de arta modernă a pianu-

lui, tehnica predomină, încoardă nervii, trece peste scentele lirice a septimeptali-mului rusesc cu bravură în ritmca ingenioasă a cureatului de refacere contemporan.

Ouvertura din „Meistersanger von Nürnberg”, opera lui Wagner a fost executată de către societatea filarmonică, completată pentru acest concert, cu puterea și varietatea proprie caracterului specific wagnerian.

Coardele, instrumentele de suflat au depus o muncă, și au dovedit o înțelegere care face cinste societății.

Publicul a dovedit și dovedește preapufin interes pentru reprezentațiile culturale organizate de către Târgul de Mostre! Pa-guba!

Arareori se găsește ocaziune de a gusta opere desăvârșite într-o atât de potrivită interpretare.

Sperăm că publicul nostru va dovedi interes mai mare pentru concertul de Duminică a celebrului Quartet de coarde „Regina Maria.”

Concertul filarmoniceii a fost un punct frumos în programul vast a serbărilor culturale organizate de către Târgul de Mostre din Arad.

Excursia învățătorilor dela cursul de lucru manual din Deva

Joi au vizitat orașul nostru 250 de învățători veniți din Deva, unde cu toții iau parte la cursul de lucru manual.

Punctul principal din program a fost vizitarea Târgului de Mostre. Venind însă în orașul nostru n'au putut să treacă cu vederea și vizitarea muzeului pedagogic și geografic Balazs din Palatul Cultural.

Acest muzeu cuprinde tot ceace este necesar pentru intuiția în școală și cu deosebire în cea primară. Obiectele în număr, sunt lucrate cu atâta artă încât ele au stârnit admirația tuturor bărbatilor noștri de școală.

Ită vre-o câteva aprecieri asupra acestui muzeu.

„Nu am destule cuvinte — zice domnul ministru al Instrucțiunii Publice dr. Angelescu — pentru a arăta admirația mea pentru acest mare artist care poate aduce reale servicii învățământului și arat mulțumirile mele pentru munca ce depune.

Dl N. Iorga zice: „Am admirat opera uimitoare a acestui om absolut superior și când împrejurările îmi vor permite îi voi da toate mijloacele, pentru a lucra în folosul patriei noastre.”

Dl Ing. C. Cihodariu fost ministru zice: „Când vizitezi acest muzeu nu știi ce trebuie să admiri mai mult, superioritatea și frumusețea, sau spiritul de jertfă al acestui modest dar mare muncitor.”

Un astfel de muzeu care este unicul în

felul lui din întreaga țară în mod nelocnic nu-l puteau să l treacă cu vederea, inimii apostoli ai poporului, fără a l vizita.

La intrarea în muzeu dl Iosif Stanca dir. Școlii medii, din lita și harnic colaborator al dlui Balazs, ține o cuvântare în care precizează rolul acestui muzeum în lumea pedagogică și în viața noastră culturală. Spune apoi că dl Balazs creatorul acestui muzeu, pe lângă această operă ce se vede expusă, mai are și una scrisă și pe care dsa acum o traduce.

Această carte, care cuprinde toate feburile lucrului manual, va apare în mai multe volume și va conține o mulțime de ilustrații, prin urmare o mică enciclopedie a acestui mijloc excelent de educație. Dl Stanca cuvântarea sa o faceie cu următoarele cuvinte: „Dv. reprezentanții culturai românești din toate părțile țării ne-ați putea aduce un serviciu foarte însemnat, moral, trimițând un memoriu către Casa Școlilor ca să tipărească și să l distribuie această carte tuturor instituțiilor culturale din țară.”

Vizitând învățătorii muzeul într'adevăr au rămas uimiți de frumuseța lucrurilor expuse și de munca uriașă depusă la înfăptuirea acestui muzeu.

Dela Palatul Cultural învățătorii au vizitat Târgul de Mostre, iar seara au plecat cu toții la Deva unde își va relua fiecare munca întreruptă cu ocazia acestei excursiuni. Yval.

Ultima oră

România și minoritățile etnice

BUCUREȘTI. — Suntem informați, din sursă competentă, că în sesiunea de toamnă a Ligei Națiunilor guvernul nostru va proba cu documente statistice netemeinicia doleanțelor minoritare din România, parvenite la acest for.

În ce privește exproprierea se va dovedi, că magnații maghiari n'au suferit pagube din această cauză și că guvernul primește foarte multe scrisori de mulțumire cari se vor publica cu memoriul odată. Se va dovedi, cu date statistice că față de unguri s'a procedat ca și față de români. Se va dovedi mai departe că în Ardeal România sustine 300 școli minoritare, cu cari se cheltuște de două sute de ori mai mult decât au cheltuit ungurii cu școlile românești din Ardeal de ieri.

Datele acestui memoriu sunt deja adunate și urmează să se tipărească în cel mai scurt timp.

Condamnări la Rusciuk

RUSCIUK. — Curtea Marțială, a condamnat la moarte 33 comuniști 68 la 12 ani și 10 la 2 ani închisoare.

Regele Ferdinand la Paris

PARIS. — Regele Ferdinand a sosit azi la Paris.

Regina Maria a României la Londra

LONDRA. — Maria, Regina României a fost primită azi oficial, de către Soc. Științifică din Pwllhell (Wales) și a primit cu ocazia aceasta numele de Maria Gwallia.

Ministrul Petrescu Comen în Săculme

BUCUREȘTI. — Petrescu Comen în zilele ultime a vizitat mai multe dintre orașele ungurești din Transilvania. Locuitorii l'au asigurat de loialitatea lor față de România Mare.

Pentru ajutorarea minerilor englezi

LONDRA. — Camera a votat 10 milioane lire sterline pentru ajutorarea minerilor. Baldwin a declarat că dacă nu acordau această sumă, proprietarii de mine erau siliți a concedia lucrătorii, care împrejurare aducea după sine pagube enorme statului.

Măsurile din Franța contra năvălirii străinilor

Deoarece s'a făcut oarecare șgomot în jurul unor măsuri administrative de control pe cari țara noastră a crezut că trebuie să le ia față de străini, credem că nu e fără interes să rezumăm mai jos, după zările franceze, măsurile ce s'au lăsat în Franța.

Se va vedea că toate Statele înțeleg să ia măsurile de control și de siguranță față de străini:

Dela război încoace, Franța a fost, încontestabil, țara către care se îndreaptă fluxul cel mai mare al străinilor. Două rațiuni explică această mișcare:

Ospitalitatea foarte largă pe care Franța o acordă celor ce pătrund în granițele sale și schimbările profunde pe care războiul mondial le-a produs în diferite țări, modificând fie regimul politic, fie situaținea economică.

Această imigrațiune, în proporții uriașe, cuprinzând alături de elemente foarte onorabile, altele cari sunt tocmai contrariul, a început să neliniștească autoritățile franceze, care iau măsuri contra unor categorii de străini ce sunt desemnați printr'o expresiune venită de dincolo de ocean: „indezirabili”.

„Clasa de indezirabil”

Indezirabili, au însă mijloacele lor de a năvăli teritoriul francez mijloace pe care d. Morain prefectul poliției Parisului le a adus printr'un raport la cunoștința consiliului municipal.

Între altele se spune în rezumat d. Morain. Străinii cari vin la Paris, se pot împărți în trei clase:

1. Călătorii și turiști, cari petrec un timp relativ scurt în capitala Franței și a căror venire trebuie favorizată. Altădată nu erau supuși nici unei formalități timp de două luni; astăzi după 15 zile trebuie să

facă o declarație, cu care de obicei se înscriează în hotelurile sau locatarii.

2. Muncitorii industriali ori agricoli pre-văzuți cu contracte în regulă, deosebit de nepericuloși pentru ordinea publică.

3. Străinii care vin să se stabilească definitiv ori să locuiească mai mult timp în Franța. Printre aceștia se strecoară indezirabili puțin respectoși față de legile ospitalității.

Diferite categorii de pașapoarte

Orice străin, pentru a putea pătrunde pe teritoriul francez, trebuie să prezinte un pașaport afară de Belgieni, Luxemburghezi, refugiații poliției din Rusia și cei din Smirna.

Dar pașaportul nu-i suficient; el trebuie să poartă o viză care să arate în ce condițiuni poate veni străinul în Franța.

Nu se cere viză pentru originarii din Marea Britanie, Italia, Elveția, Spania, Brazilia, Canada și Mexic.

Viza este de mai multe feluri: Viza specială pe care o întrebuintează consulul din America, valabilă timp de un an.

Viza fără limită care, permite străinului să și ia rezidența în Franța.

Viza limitată la un oarecare termen ce nu poate trece de două luni. Viza de transit care este cea mai periculoasă și se eliberează oricărui străin ce declară că vrea să treacă prin Franța pentru a se duce în altă țară. Prin mijlocul acestei vize s'au infiltrat cei mai mulți indezirabili pe teritoriul Franței.

Mijloacele întrebuintate de autoritățile franceze pentru a scăpa de ei nu s'au dovedit însă totdeauna eficiente și se caută altele, care să ducă mai sigur la rezultatul dorit.

Mica publicitate

De vânzare o casă în Simandul de jos Strada Gării Prețul 150.00 Lei. Adresa la Administrația ziarului.

De vânzare! Ieftin un prânzitor și un dormitor nou. Adresa: Gerber, tâmplar Piața Mihai Viteazul No. 10. (1611)

Bun și serios preparator pentru matematică elevi clase II. liceu se caută. A se adresa Aronovici, Bulevardul Gen. Dragalina, parter No. 4, Arad. (1610)

Plug cu aburi 20 HP. Hencke cu 6 braze și un anul desfundat perfect stare de vânzare, sau închiriat. — Banca Tărănească, Focsani. (1600)

Locul de petrecere !! a elitei din Arad e !!

Cafeneaua „Dacia”
unde în fiecare seară cântă cea mai vestită muzică din Transilvania a lui **DUDUS KÖRÖSSY.**

Kron și Wandracsek architecți și maestri de clădit

Biroul în Arad, Str. Tache Ionescu (f. Sárossy-u.) 7. (1601)

Agenti Bourne & Comp. :: Arad
BUL. REGELE FERDINAND No. 17. oo (1600)

Aviz!
On. Public și cunoscutii mei sunt avizați, că ospătăria și prăvălia mea mixtă am deschis-o în Arad, Strada Dorobanților (Urban L-utca) în colțul Strada Oituz (III-utca) în casa proprie.
Vă roagă sprijinul
(1602) **Stefan Sütö.**

Gavril Fock
strungărie artistică cu forță electrică, Arad, Strada Eminescu (Deak F.) 4
Ține depozitate bogate asortimente pentru cafele și a. n.: Domino, Sacuri, Betele pentru biliard. Bile și papuse pentru cuglării, suporturi la lămpi electrice. Articole de pivniță. Primește pentru reperare, mărțurări, cari cad în meseria strungăritului. (1590)

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:			Sosirea:		
Teiuș	accelerat	055	Teiuș	accelerat	54
Teiuș	personal	455	Teiuș	personal	73
Teiuș	expres	704	Teiuș	expres	167
Teiuș	personal	1208	Teiuș	personal	232
Teiuș	personal	2108	Teiuș	personal	238
Timișoara	personal	110	Timișoara	personal	43
Timișoara	personal	610	Timișoara	personal	73
Timișoara	personal	1230	Timișoara	personal	145
Timișoara	personal	1630	Timișoara	personal	205
Timișoara	accelerat	1924	Timișoara	accelerat	232
Curtici	personal	031	Curtici	accelerat	030
Curtici	accelerat	610	Curtici	expres	652
Curtici	personal	744	Curtici	personal	724
Curtici	personal	906	Curtici	personal	923
Curtici	personal	1424	Curtici	personal	1158
Curtici	personal	1724	Curtici	personal	1703
Curtici	expres	2337	Curtici	personal	2033
Brad	personal	740	Brad	personal	706
Brad	mot. ajut.	1144	Brad	mot. accel.	854
Brad	personal	1616	Brad	mot. pers.	1522
Brad	mot. accel.	1910	Brad	personal	2041
Oradea-Mare	mixt	320	Oradea-Mare	personal	1045
Oradea-Mare	mot. accel.	620	Oradea-Mare	mixt	1790
Oradea-Mare	personal	1027	Oradea-Mare	mot. pers.	1818
Oradea-Mare	personal	2130	Oradea-Mare	personal	2354
Pecica	mot. pers.	530	Pecica	personal	724
Pecica	mixt	800	Pecica	mixt	1130
Pecica	mot. pers.	1402	Pecica	mot. pers.	1620
Pecica	personal	1850	Pecica	personal	2050
Jimbolia	mixt	1001	Jimbolia	personal	700
Jimbolia	personal	1615	Jimbolia	mixt	2035
Otlaca	mixt	1555	Otlaca	personal	1326

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Economice.

Reduceri de călătorii pe căile ferate

Reducere de 50 la sută pentru expoziția din Ljubljana

Ministerul comunicațiilor acordă o reducere de 50 la sută la toate treburile accelerate și personale, afară de exprese, numai la însoțirea vizitatorilor expoziției dela Ljubljana, la zestați cu legitimații pe formulare anume tipărite.

Reducerea de 75 la sută pentru congresul din Timișoara al Uniunii femeilor române

Ministerul comunicațiilor acordă pentru călătoria dela orice stațiune din țară, la congresul ce va avea loc la Timișoara, membrilor Uniunii femeilor Române, care se vor legitima, o reducere de 75 la sută pe căile ferate între 11 și 17 Septembrie.

Situația balanței comerciale a Poloniei

VARȘOVIA. — După toate indicațiile, Polonia este pe cale să-și îndrepte balanța comerțului exterior, care cu pași mari se îndreaptă treptat. Importul pe luna Aprilie era de 188 milioane zloti, în luna Mai de 186 milioane, iar în luna Iunie de 169 milioane zloti. Odată cu scăderea importului se constată o majorare a exportului care era de 89 milioane zloti în Aprilie, 106 milioane în Mai și 104 milioane în Iunie. Cu toată interzicerea cărbunelui polonez în Germania, exportul global al Poloniei în cursul lunii Iulie nu a scăzut. Dacă se va ține seama că importul articolelor de prima necesitate va fi în August, și va fi înlocuit cu exportul produselor agricole la urma strălucitei recolte, se poate afirma că Polonia va recăpăta în cursul acestei luni echilibrul balanței sale comerciale.

Ratificarea convenției de cale ferată bulgăro-jugoslavă

Belgrad, 4. — Convențiunea de cale ferată încheiată între Bulgaria și Jugoslavia la Piro, va intra în vigoare la 18 August. Convențiunea a fost ratificată de guvernul jugoslav și a apărut ieri în Monitorul Oficial.

O bancă anglo-jugoslavă la Belgrad

Belgrad, 4. — Actualmente au loc tratative pentru înființarea unei mari bănci anglo-jugoslave cu sediul principal la Belgrad. Capitalul acestei bănci va fi subscris de marile instituțiuni financiare engleze.

Devizele și valuta.

R a d o r, 7 August.

BURSA:		
Zurich	Deschiderea:	Închiderea:
Berlin	12256 25	12262 50
Amsterdam	207 90	206 95
New-York	515.—	515.—
Londra	2501.—	2501.—
Paris	2420.—	2420.—
Milano	871.—	1879.—
Praga	1525.—	1520.50
Budapesta	72 45	72.45

Belgrad	920	925.—
București	262 50	262.50
Varșovia	95	95.—
Viena	7247 50	72 47

Cursul devizelor București

pe ziua de 7 August 1925.

	Cerute	Cerute
Paris	9.08	9.08
Berlin	—	—
Londra	931.—	—
New-York	191.—	—
Italia	700.—	—
Elveția	37.20	—
Viena	27.—	—
Budapesta	—	—
Praga	570	—

	Valute:	Cerute	Cerute
Napoleon	740	—	—
Mărci	47	—	—
Leva	135	—	—
Lire otomane	108	—	—
Sterline	930	—	—
Francezi	970	—	—
Elvețieni	37	—	—
Italiani	730	—	—
Drachme	320	—	—
Dinari	350	—	—
Dolari	191	—	—
Marca poloneză	34	—	—
Coroane austriacă	28	—	—
„ maghiară	27	—	—
„ cehoslovacă	580	—	—

Asociațiunea („Astra”) pentru literatura română și cultura poporului român.

Prima Sezătoare

a Cercului cultural „BAILE LI POVA” Duminea, la 9 August 1925, orele 4-6 d. m. în sala Restaurantului bădior.

Programul:

- Cuvânt de deschidere de N. Popa, președintele Cercului cultural.
- „Astra” și stațiunile noastre balneare, de Vasile Dimitriu, profesor la Universitatea din București.
- Cum își crește clasa noastră de sus copiii, de Onisifor Ghibu, profesor la Universitatea din Cluj.
- Aplicațiunile radiului în medicină, de Dr. Constantin Stanca, docent dela Universitatea din București.
- Băile Lipova și împrejurimile lor din punct vedere geologic, de Victor Stanciu, profesor la Universitatea din Cluj.

Seara dans. (1606)

Taxa de intrare benevolă servește la sporirea bibliotecii Cercului cultural.

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (In curte la dreapta).

Iuliu Plesz

Casă centrală pentru vânzarea hainelor și a paltoanelor de dame și băieți Arad Str. Col. Pirici (f. Vörsarmy u.) vis a vis de intrarea din dos a Teatrului Pe durata Târgului de Mostre marfă immagazinată se vinde pe prețuri foarte reduse Ateliere proprii engleze și franceze. Rog on. Public a se convinge despre prețurile mele de concurență. — Servire solidă. — Atenție la firmă. (1522)